T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/644
KARAR NO : 2024/52
KARAR TR : 05/02/2024

ÖZET: Davacının tarımsal arazide, su dağıtım planına uymayarak sulama yaptığından bahisle, hakkında düzenlenen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş.D
Vekili : Av. F.D.Ö
Davalı : Bucak Sulama Birliği Başkanlığı
Vekili : Av. S. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Burdur ili Bucak Sulama Birliği Başkanlığı tarafından yapılan denetim sonucunda, Bucak ilçesi, ...köyü, ... mevkii ... ada, ... parselde bulunan tarımsal arazide, 10.000 m2 su dağıtım planına uymayarak (tarımsal sulama sayacını sökerek) sulama yaptığının tutanak ile tespit edilmesi üzerine, 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanun'un 12. maddesi uyarınca davacıya 30/09/2022 tarih ve 90162685/66 sayılı karar ile 9.000 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Bucak Sulh Ceza Hakimliği 08/02/2023 tarih ve D.İş No: 2022/1438 sayılı kararı**le,söz konusu idari yaptırım kararının idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"İtiraz dilekçesi, kabahat dosyası itiraza konu idari para cezasına ilişkin tüm bilgi ve belgeler ile dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuran hakkında Bucak Sulama Birliği Başkanlığı tarafından 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunun 12. maddesini ihlal etmesi nedeniyle idari para cezası karar tutanağının düzenlendiği, ilgili Kanun'un 12. maddesine göre '(1) Başkan tarafından; a) Hazırlanan su dağıtım planında belirtilen zaman veya süre dışında sulama yapan birlik üyelerine suladığı her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar, bu fiillerin tekrarı halinde her defasında ayrı ayrı olmak üzere dört katına kadar, b) Sulama beyannamesi vermeden ya da eksik beyanname ile sulama yapan birlik üyelerine, suladığı her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar, c) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarına, izinsiz olarak suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar, idari para cezası verilir. (2) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içerisinde birliğe ödenir.' denilmektedir. 6172 sayılı Kanun kapsamında yürütülen işlemler idari işlem niteliğinde olduğundan dolayı kanun uygulanarak yürütülen faaliyetler idari işlem kimliğine bürünmektedir. Söz konusu işlemler, yerleşik yargı kararlarında idari davaya konu oluşturabilecek nitelikte idari işlemler olarak kabul edilmektedirler.

Bu çerçevede Sulama Birlikleri Kanunun 12. maddesi uyarınca para cezası verme işlemi, mevzuata aykırı sulama işlemlerinin önlenmesi veya giderilmesine yönelik idari bir işlemin devamı niteliğinde olduğundan para cezalarına karşı açılacak davalarda idari yargı mercileri görevli olduğundan adli yargıda yapılan itiraza yönelik görevsizliğine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

KARAR: Yukarıda açıklanan gerekçe doğrultusunda;

1- Bucak Sulama Birliği Başkanlığı'nın 30/09/2022 tarihli 9016268566 sayılı kararına yönelik

yapılan itiraz hakkında, söz konusu idari yaptırım kararı hakimliğimizce incelenebilecek kararlardan olmayıp, idari yargı görev sahasına giren mahiyette bulunduğundan 5236 SY m.3-a, 28/1-b hükümleri uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Isparta 2. İdare Mahkemesi 21/11/2023 tarih ve E.2023/179 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dosyanın incelenmesinden davacının kaçak sulama yaptığının (tarımsal sulama sayacını sökerek) tespit edildiğinden bahisle, 9.000 TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin 30/09/2022 tarih ve 9016268566 sayılı işlemin tesisi üzerine davacı tarafından idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada Bucak Sulh Ceza Hakimliğinin 08/02/2023 tarih ve 2022/1438 D.İş sayılı kararı ile görevsizlik kararı verildiği, davacı tarafından 22/02/2023 tarihli dilekçe ile de anılı işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda uyuşmazlığa uygulanacak olan 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nda idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca, Bucak Sulama Birliğinin kullanıcı ile imza altına aldığı faydalanma sözleşmesinin 7. maddesinde, 'Sözleşmenin uygulanması sırasında doğabilecek anlaşmazlıklara çözümlenmesinde Bucak Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.' hükmü düzenlenmiştir. Bu durumda olayda görevli yargı merciinin toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla kabahatlere ilişkin genel ilkeleri, kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçlarını, kabahatler dolayısıyla karar alma sürecini, idari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolunu ve idari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esasları düzenleyen bir kanun olan Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca belirlenmesi gerekmektedir. Anılan Kanun'un 3. maddesinde de, bu kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı açık olarak düzenlenmiş ve idari para cezası, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırımlara karşı Sulh Ceza Mahkemesinde dava açılacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu durumda; her ne kadar Bucak Sulh Ceza Hakimliğinin 08/02/2023 tarih 2022/1438 D.İş dosyasında 'para cezası verme işlemi mevzuata aykırı sulama işlemlerinin önlenmesi veya giderilmesine yönelik idari bir işlemin devamı niteliğinde olduğu' gerekçesi ile idari yargının görevli olduğuna hükmedilmiş ise de; idari para cezası verilmesine dair işleme ilişkin dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak ilgili mevzuatta idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması nedeniyle dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğundan davanın görev yönünden reddi gerekmektedir.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 20.12.2010 tarihli, E.2010/179, K.2010/342 sayılı kararı da bu yöndedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"III. Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi"* başlıklı 168. maddesi şöyledir:

"Tabiî servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabiî servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir."

7. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun*"Borçların İfa Edilmemesinin Sonuçları"* üst başlığı altında düzenlenen 112. maddesi şöyledir:

"Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür."

8. 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla umumi sulardan faydalanmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama tesislerini gayelerine uygun şekilde kullanmak, işletmek, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün onayını almak suretiyle işlettirmek, bu tesislerin bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu yürütmek, tesisi geliştirmeye yönelik yeni projeler yapmak, yaptırmak

veya tesisi yenilemekle görevli sulama birliklerinin kuruluşu, organlar ile görev ve yetkilerini düzenlemektir.

(2) Sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahip olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir."

9. 6172 sayılı Kanun'un *"Birliğin görev alanı ve çalışma konuları"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Birliklere devredilen tesislerin hizmet alanı, birliklerin görev alanı olup sınırları, kapsamı ve ismi DSİ tarafından belirlenir.

(2) Bir görev alanı içerisinde aynı amaçla birden fazla birlik kurulamaz.

(3) Birlik, devraldığı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu çerçeve ana statüde ve devir sözleşmesinde yer alan esaslara uygun olarak yürütür.

(4) Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a) Görev alanı içerisinde yer alan tesislerin işletme, bakım, onarım, yönetim ve yenileme hizmetlerini usul ve esaslarına uygun olarak yapmak.

b) Katılım payını, su kullanım hizmet bedelini ve uygulanan cezaları tahsil etmek.

c) Devraldığı tesislerin yatırım bedellerini geri ödemek.

ç) (Değişik:5/3/2022-7381/27 md.) Devraldığı tesisi DSİ'nin onayını almak suretiyle geliştirmek bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak üzere sulama tesisinin mütemmim cüzü olacak şekilde projeler geliştirmek, enerji tesisleri kurmak ve işletmek veya diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen, kurulan yenilenebilir enerji tesislerini devralarak işletmek, sulama birliğinin feshi hâlinde tesisleri çalışır hâlde DSİ'ye devretmek.

d) Görev alanı içerisinde su miktarına bağlı olarak ekilecek bitki desenini Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile işbirliği yaparak planlamak.

e) Görev alanı içerisinde öngörülen üretim hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Sulama ve diğer tarımsal konularda faaliyet gösteren kurumlarla işbirliği yaparak araştırma, geliştirme ve eğitim çalışmalarında bulunmak.

g) Amaç ve görevleri ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmek.

ğ) Ortak tesisler için DSİ'ce sarf olunan işletme ve bakım masraflarından kendi payına düşen miktarı ödemek.

h) (Ek:5/3/2022-7381/27 md.) Görev sahası dâhilinde, işlenmeyen ve tarım yapılmayan gerçek ve tüzel kişilere ait tarım arazilerini DSİ'ce düzenlenecek usul ve esaslar dâhilinde, kiralayarak tarımsal üretim yapmak veya yaptırmak."

10. 6172 sayılı Kanun'un *"Ceza hükümleri "* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/48 md.)

(1) Başkan tarafından;

a) Hazırlanan su dağıtım planında belirtilen zaman veya süre dışında sulama yapan birlik üyelerine suladığı her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar, bu füllerin tekrarı halinde her defasında ayrı ayrı olmak üzere dört katına kadar,

b) Sulama beyannamesi vermeden ya da eksik beyanname ile sulama yapan birlik üyelerine, suladığı her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar,

c) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarına, izinsiz olarak suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katına kadar, idari para cezası verilir.

(2) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içerisinde birliğe ödenir. "

11. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün füller hakkında,

uygulanır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın

tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/02/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de, dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin dosyada bulunduğu, bu nedenle adli yargı dosyasının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava; Burdur ili, Bucak ilçesi, ...köyü, ... mevkii ... ada, ... parselde bulunan tarımsal arazide, 10.000 m2 su dağıtım planına uymayarak (tarımsal sulama sayacını sökerek) sulama yaptığının tutanak ile tespit edilmesi üzerine, 6172 sayılı Kanun'un 12. maddesi uyarınca, 30/09/2022 tarih ve 90162685/66 sayılı karar ile davacıya verilen 9.000 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

17.Dosyanın incelenmesinden, Burdur ili Bucak ilçesi, ...köyü, ... mevkii ... ada, ... parselde bulunan taşınmazda, Bucak sulama sahası içerisindeki sulama tesislerinden faydalanmak için taraflar arasında faydalanma sözleşmesi imzalandığı, bu sözleşme kapsamında davacı tarafından ön yüklemeli tarımsal sulama sayacı ve sulayıcı sözleşmesi imzalandığı, bilahare yapılan denetim neticesinde, dava konusu parselde 10.000 m2 su dağıtım planına uymayarak (tarımsal sulama sayacını sökerek) sulama yapıldığının tespiti üzerine, 6172 sayılı Kanun'un 12. maddesi uyarınca davacı hakkında 9.000 TL idari para cezası tahakkuk ettirildiği, söz konusu idari para cezası ödenmeden sulama hizmetinden faydalanamayacağının davacı tarafa bildirilmesi üzerine, 30/09/2022 tarih ve 90162685/66 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

18. Olayda, görev uyuşmazlığına konu davanın, 6172 sayılı Kanun'da belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmediğinden bahisle verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 6172 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımların düzenlendiği, ancak bu idari yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Isparta 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bucak Sulh Ceza Hakimliğinin 08/02/2023 tarih ve D.İş No: 2022/1438 sayılıgörevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Isparta 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bucak Sulh Ceza Hakimliğinin 08/02/2023 tarih ve D.İş No: 2022/1438 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/02/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN